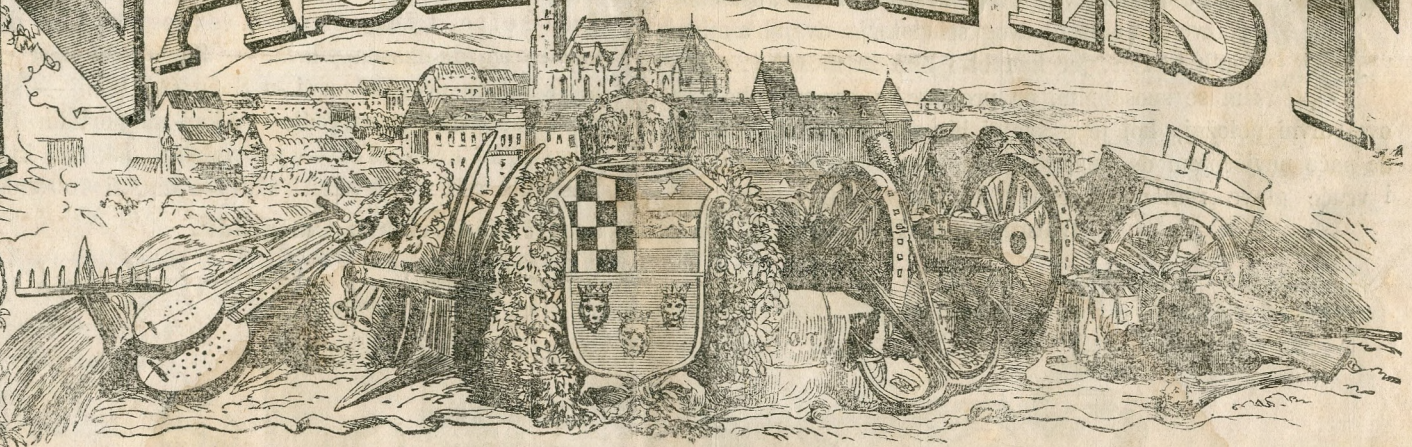

NAŠE GORE LIST

ZABAVNO-POUČNI ČASOPIS.

Odgovorni urednik i izdavaatelj Mijo Krešić.

Ovaj list izlazi
svaki deseti dan
na čitavom arku.

Godišnja mu je cijena u Zagrebu i poštom 6.—
na pol godine 3.—
na četvrt godine 1.50

Uredništvo i odpravništvo
u dugoj ulici
broj 786.

Broj II.

U Zagrebu 15. travnja 1862.

Tečaj II.

AJD NA GORE.

Dolov sine! ajd na gore!
Vrzni malo moj nebore
Iz okovah na slobodu! . . .
Na gori je zrak po redji
Nego što je njoj na podu —
Lakše bit će tvojoj vedji!

Dolov sine! ajd na gore
I potraži vite bore
I pod bori bistru vodu! . . .
Na gori je voda čišća
Nego što je njoj na podu,
Gdje su kukci i žabišća.

Dolov sine! ajd na gore,
Gdje se voda i kamen bore
Pak da vidiš vodopada'
Prskajuć si put slobode —
Prolom traži, šumom pada
Ljüt obara malo vode!

Dolov sine! ajd na gore,
Gdje orliće orli dvore,
Pak da vidiš liepe igre,
Da se učiš kako treba,
Da odhraniš ljute tigre,
Kad se snadju sried potreba'!

Dolov sine! ajd na gore,
Gdje se vjetri s granjem bore,
Tuj ćeš vidjet, kak se bije
Prsimice po pojaske,
Kad će tko te da izbije —
Tuj ćeš gledat boj i praske.

Dolov sine! ajd na gore,
Gdje slobodu vile dvore,
Od kud sve, što njojzi prieti

Bez milosti na vrat rinu,
Postrnice da odleti
Kô u pakla prolominu.

Dolov sine! ajd na gore
U slobode zemske dvore,
Da naučiš rod došasti
Kako da se slobod štuje,
Kako da se on počasti,
Koj ju hoće da otruje.

Gj. Deželić.

Pozivamo domoljubno občinstvo na predplatu „Naše gore lista“

koji izlazi u ovoj slici svaki deseti dan na čitavom arku. U ovom broju na ogled odtisnute su njeke slike ljetšnjega tečaja, od kojih u svakom broju po jedna izadje.

Sadržaj ovog časopisa jest, kako mu naslov glasi, „Zabavno poučan“ a članci od najrevnijih naših beletrističkih spisateljah, od kojih su imena dobro poznata u književnosti hrvatskoj.

Svaki prijatelj naše knjige pokušav predbrojiti se sa f. 1.50 novč. na tri mjeseca, osviedočiti će se najbolje, da-li je vriedno i nadalje podupirati ovaj narodni podhvat, koji će živahnim učestvovanjem tim bujnije cvasti i uzporediti se sa svakim inozemskim Journalom.

Kriepka volja uredništva ovu struku književnosti podići do stepena do sada nedokučena, nemože uspjeti bez blagonaklonosti domorodna občinstva.

Predplatu prima svaki c. kr. poštarski ured a odpravništvo pazi na točnu odpremu.
U Zagrebu 5. travnja 1862.

Odpravništvo:

„Naše gore lista.“

Ogled po Carigradu.

(Putopisni nacrt.)

isam naumio, da vam šaljem obširnije opise tamo zapado-poludnevu ovog krasnog i božanstvenog proizvoda umovah, ovog sriedotočja dvajuh a njima i inih morah, jer kad bi i bilo za to volje, neću tim se sposobnim, da predstavim barem kako tako ovaj divni položaj, koj je u svojoj bitnosti ljepši od mnogih, da pače nevjerujem da imade i jedan, od svih onih, koje umne i vruće glave romano-pisacah u svojih vještih i umstvenih

Dalmatinski Hrvati od Bara (Antivara) i Metkovića u Carigradu.

proizvodih svietu predstavljaju. Carigrad je upravo car gradovah. Od sjevero-istoka boči ga vosporski crnog mora žlieb, tako dva sata na parobrodu hodeći vijugasto do prekrasne točke starog Bižanca (Bysantis) što sačinjava s višjeg na nizinu k mramorskomu moru spuštajući se brieg, komu lievi obraz pere žlieb vosporski, odkuda se pruža drugi žlieb vodeći tja do zlatnoga roga iliti tako zvanih sladkih vodah, gdje izpod carskog čardaka, nješto naravju a nješto i umjetnošću napravljen naravnom vodom vodopad, liep oku prizor daje, s desne strane ovog kanala je pravi Carigrad sa svojimi, na vrhuncih brežuljakah, velikimi džamijami i s mnogimi vodopadi. — Sofia je od mnogih džamijah na nižjem mjestu; iz vana je obzidana novimi podbočnimi zidovi, niti imade liepa pogleda, van kad joj se iz daleka gledaju svo-

dovi. Ulice su obično neuredne i nečiste. Vidjeh kod Sofie gdje nekakvi mladići u orientalnom muslomanskom odielu lete obližnjom ulicom u Sofiu i svaki nosi po torbicu o ramenu, i u njoj nješto natrpano, a u rukama pogureni nose po jednu zdjelu punu, neki kuhana pirinča i mesa, neki rezanacah itd. Kad zapitah, šta su ovi momci? odgovoreno mi bje, da su softa, t. j. bogoslovci. Ti će ti se pomisliti, dobro moliti, kad se najedu masna pilava. — Zamolim hodžu vratara, da me s mojim drugom pusti u Sofiu (Aja Sofij — sveta Sofia), na što se duboko namrgodi; — a kad mu ponudih 40 gr. što je blizu 4 fr. učini „Tcs — jok valah,“ pak iza kratkog promišljanja reče: „eh valah! ako ćeš mi dati 100 grošah, možeš

unići,“ nu jer se u mene nedogodi toliko novacah, ostavismo im Sofiu neoskvrnutu. Malo dalje od Sofie ima jedna stara crkva, sad je shranilište starog oružja. Pripoviedali su mi muslomani bosanski, koji ondje oddavna stanuju, da ima jedno mjesto, gdje se stare stvari prodaju, kao stara oružja, stari novci, knjige (čitabi) rukopisi, i da bi se moglo naći i glagolicom pisanih, ali mi razne okolnosti nedopustiše, otići da vidim. — Zaoto bi dobro bilo, kad bi se našo kakav rodoljub, dok je još vrieme, da se oli posriedno, naravno pruživši sredstva, oli neposriedno, zauzme zato i da potraži, nebi l' se iznašlo štogod razjasnivajuće našu povjest; jer nije moguće, da nebi Turci, koji su orobili Bugarsku, Srbsku i Hrvatsku, štogod i onamo odvukli i učivali. — Na sjevernoj strani uza žlieb k zlatnom rogu iza Fenala stanuju Bugari do svoje stare

(Dalje će sliediti.)

Eugenij Kažimir Kvaternik.

U ovaj par, kad je najnovije djelo gospodina Eugena Kvaternika, bivšega prošle godine narodnoga zastupnika na hrvatskom saboru, naime: „Politička razmatranja na razkršću hrvatskoga naroda“ — djelo za koje čujemo, da bi razbistrilo pitanje o jedinstvu narodnosti i države hrvatske, te ga je narod očekivao, ko ozebó sunca — po ustavnoj vlasti hrvatskoj pregledano i po nalogu iste, kako to „Agramerica“ u svom broju 54 javlja, po c. k. policiji zaglobljeno, mislimo da će naše občinstvo zanimati životopis toga za hrvatsku stvar vele zaslužnoga muža, pa ga zato uz dobro pogodjenu sliku njegovu stavljamo évo u naš list.

Eug. K. Kvaternik rodio se godine 1825 dana 31. listopada u glavnom hrvatskom gradu Zagrebu od roditeljah, kojih se ne samo žiteljstvo stolnoga ovoga grada još uvijek ugodno sjeća nego je moći reći, da se i u svakom iole znatnijem mjestu obsežne naše domovine nalazi ljudih, koji se spominju velezaslužnoga mu oca Dr. Romualda Josipa Kvaternika. Taj štovani muž bio je učiteljem dogodovštine na kraljevskoj Akademiji znanostih, a majka mu učiteljicom preko 30 godinah na glavnoj djevojačkoj učioni u Zagrebu.

Nije ni čudo, ako se je i sin poveo za otcem, koji od prvih danah narodnjeg probudjenja sve do svoga posljednjega časa († 31/3 1851) nikada se neiznevjeri narodnoj stvari.

Prve četiri godine djetinstva svoga probavi Eugen u čistom alpiskom zraku gorskoga okružja Riečke županije, kamo ga posla otac, radi na smrt obolivše mu matere netom šest nedeljah živuća, k svomu bratu Jurju, sada kanoniku i župniku gerovskom, takodjer obće ljubljenu domorođcu Na tom putu i onako bolujuće diete tako oslabi, da su mu djed i baba onamo ga prateći — u Severinu već i svieću držali, očekujući da dušu izpusti. Ali božja promisao inače odluči; bješe bo tomu djetetu još gorostasija putovanja poduzimati, bješe to djete zvano, da bude uzkrisiteljem zadriemane samosviesti i narodnoga ponosa Hrvatah! — Uslied nečuvjenih za sile čovjeka pojedinca borbah, izpuni se nad njim ono iz svetoga pisma: „i slabe ovoga svieta izabra Bog, da smute silne.“

Porasav ponješto za učionu, pozove ga otac natrag u Zagreb. Nagla promjena čista i zdrava zraka gorskoga za gradskim uzduhom baci opet diete u bolest, osobito bolest očijuh, od koje i danas osjeća posljedica. — Godine 1831 počeo polaziti glavnu učionu, te se je u Zagrebu bavio sve do svr-

šene pete latinske škole. Da si pako pribavi i praktičnoga izkustva, koje se može steći samo izvan postojbine i obiteljskoga ognjišta, odluči otac mlada Eugena poslati na Rieku, da dovrši tamo gimnazialne nauke, i tako si prisvoji poznanje talijanskoga jezika. Sve normalne i gymnazijalne učione prodje Eugen veoma dobrim uspjehom.

Već od najnježnije dobe mladosti svoje očutio je naš rodoljub osobitog zvanja za svećenički stališ, s toga i bude odhranjenje njegovo tomu zvanju shodno ravnano. Nu se i ovdje opet izpuni rieč: čovjek luči, Bog odluči! — Burnija bo zadaća bijaše njegovu životu namijenjena. —

Vrativši se godine 1840 opet u Zagreb, da ovdje nastavi filozofičke nauke, došao je u dodir sa zrielijim svietom, a valjda i nježnijim, i silno se potrese njegovana od djetinstva težnja za redovnički stališ.

Medjutim da si ugodi roditeljem odluči se za duhovništvo, pokusiv moralnu borbu. Toga radi, po izvrstno dovršenom filozofičkom tečaju, uputi se on g. 1842. u Senj, gdje kao klerik stupi u sjemenište, posvetiv se znanostim bogoslovja.

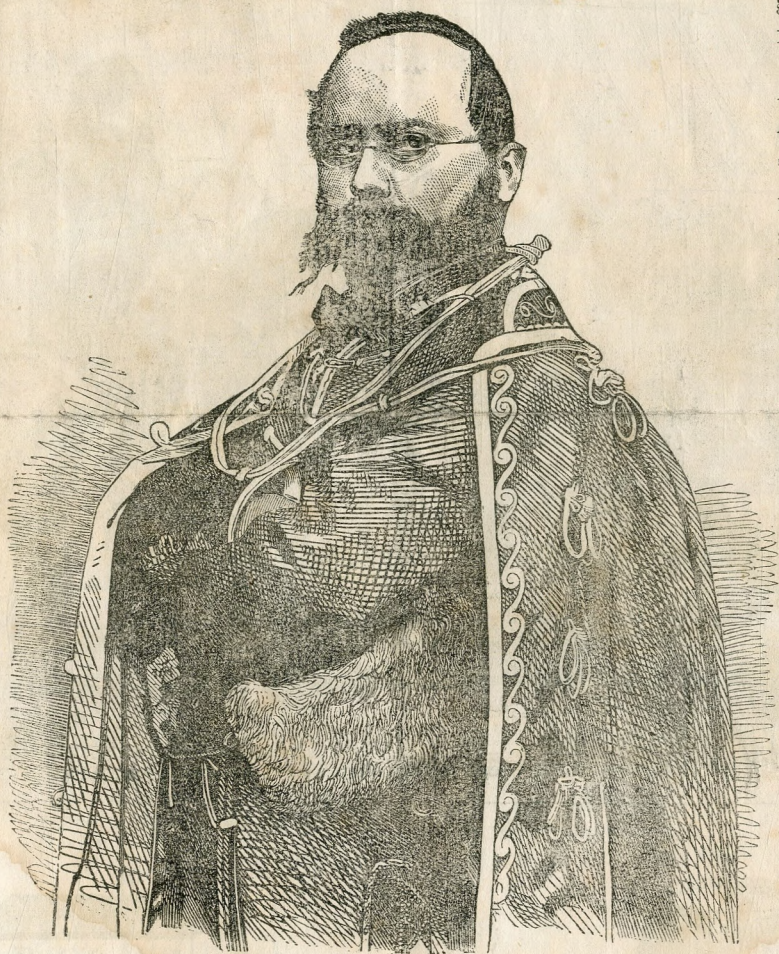
Preuzv. g. biskup. Mirko Ožegović opaziv u mladu čovjeku ne samo odgovarajuću marljivost i sposobnost duha no i primjerno ponašanje, odluči poslati mladog bogoslovca u osriednje sjemenište peštansko, gdje se sastaju najsposobniji mladi duhovi čitave Ugarske i Hrvatske; i on dodje da dovrši bogoslovje, te da se uzmogne za doktorat prirediti.

Ono što čedni hrvatski krug neprouzrokova, to se je sbilo u bučnom i širokom tudjem svietu, u Pešti. Osjetivši, da mu za zvanje svećeničko sve to većma nestaje nagnuća, a uvaživ, da je spasonosnije biti urednim svjetovnjakom, negoli

neurednim svećenikom odluči — poslie kako bi godinu danah probavio u peštanskom sjemeništu uz valjani u ostalom napredak — izstupiti iz stališa, za koji nije se smatrao biti zvanim.

Evo ga dakle gdje stupa u borbu sa težkoćami svieta; jer od tog vremena posve je na svoju ruku i jedino uz svoj trud brinuo se i živio u tudjem gradu, usried tudjega naroda k tomu bez ikakva izkustva svim nepogodam prkoseći!

Stupiv iz sjemeništa posvetio se je juridičkim znanostim, polazeći predavanja na peštanskom sveučilištu; uz ova slušao je on i znanost višjega odhranjenja, koju se je već na mađjarskom jeziku učio, te pohvalnu diplomu stekao — znajući: da lišen svih sredstvah biti će mu ta znanost zavremenim načinom života.

Svaštice.

* Od 14. veljače do 17. ožujka unišlo je kod gospodarskoga odbora za jugoslavensku Akademiju i sveučilište gotovih 3550 fr. 15 novč.

* Stanovništvo u Hrvatskoj računa se po 3266 dušah na □ milju, a u Slavoniji 2018. U pojedinim županijah ima velike razlike; dočim u požežkoj županiji živu na 1 □ milji 1570, računa se u varaždinskoj županiji 4856 glavah. Prije 70 godina brojilo se je u Zagrebu 2627 žiteljah, a danas ima jih preko 20;000.

* U Beču namjerava njetko izdavati zabavni časopis pod naslovom „Ob's her gehst“ to je još prieko „Kikiriki“ i „Hannsörgla.“

* Glasovite bečke tvornice za glasovire proizvajaju na godinu do 2600 komadah u vrijednosti do 800,000 fr. Ukupna fabrikacija tog glasbila u Europi i Americi iznaša na godinu po prilici 30 milijunah forintih.

* 12. ožujka predstavljahu u „Königsbergu“ komad „Zaručnik iz Meksike“; kod prizora u kom dolaze ove rieči: „gle ti njih, sada hoće još da znadu, kuda ti svi novci idu, — jezuk za zube! — šutite pa platite“ porodi se neobično demonstrativno pleskanje.

* (Srebrni pir) Veletrgovac Cesar Godeffroy u Hamburgu slavio je nedavno svoj srebrni pir, od koga se na daleko čuje.

Bogatstvo i sjajnost toga svatbovanja možemo

si misliti, kad je kod gostbe u palači njegovoj 300 gostovah za stol sjelo, a 50 slugah iznova, pokroju sriednjeg vieka, bogato obučenih dvorilo. Srebrnina je sva iz bogate vlastite komore uzeta. Osim rođjakah pozvani bijahu suvrstni mu trgovci hamburški, diplomatski sbor, stranjski konsuli i ostale visoke osobe. Više hiljadah talirah potrošeno je kod te prilike, a svatbeni darovi nadkri-liše sve troškove. Bilo je tu pojedinih poklonah u vrijednosti do 25,000 markah banko. Diamantah bisera itd. Austriski konsul sam darovao je velikih 6 srebrnih kandelabrah. Da pako neizgledje, kó da je ta svečanost na kakovu hasan proračunana, zapisao je zaručnik veleznamenite svote na korist raznih zavodah i posebnu je zakladu utemeljio.

Turci na straži.

Obadi.

* Školnik. Pazite djeco! — Kad ste tako dobri bili, dat ću vam sada jednu zagonetku, da ju razriešite. Dok je čovjek mlad željan je imati, a kad ima, tad mu nije po volji.

Ilija. Ja ću pogoditi, gospodine učitelju, ja znam!

Škol. Kaži dakle; kad znaš.

Ilija. To je žena! Škol. Tko je tebi to kazo?

Ilija. Mój otac. Škol. Eh, baš bi moglo i to biti, nu ja sam mislio — starost.

* A. Zdravo gospodine!

B. Sluga pokoran gospodine! — oprostite što vam tako dugo nisam svoj dug namirio ja

A. Dug? — namirio? — ta vi meni niste ništa dužan!

B. Ne? — o gle-

dajte! — kako se prevarih; nu nemojte mi zamjeriti, jer vam ja bogami neznam nijednog znanca, komu nebi štogodj dužan bio. Medjutim molim vas! — nebi-li mi može biti posudio nekoliko for.

A. Sluga sam pokoran zbogom!

* A. Molim vas izvucite mi jednu srećku.

B. O, izvolite si sam — ja nisam sretné ruke. Vi ćete prije što dobiti — ta znate posloviću

* „Pojavi u mraku“ pripravlja se nova brošura za puk, u kojoj se dokazuje, da odviš svjetlosti škodi svakomu narodu, a mrak da oči nekavri, od L. Mračnakovića.

* Nik. Fr. V. „Propoviedi“ predbrojene — za smješice iz zagonetke liepa hvala!

Rebus od Dragutina Herića.

* Našlo se je blage ćudi, plemenitog srca i bistrog uma domorodnih recensentah, koji osudiše „Ladu“ i hrvatske koledare od godine 1862 — s toga neće do godine nikakva hrvatskoga koledara biti, budući da ima dosta njemačkih Almanakah i Kalenderah.

* U 15. broju „Glasnika Dalmatinskoga“ preporuča gospodin Stjepan Ivičević, da bi se na mjesto naslova „gospodin — gospodin“ odsad kako je običajno kod izrazah „Pradjed, Praotci, Prabiskup“ upotrebljavalo — „Pragospodin“ t. j. nješto više, nego goljno „Gospodin“ te da je

on već počeo na ovaj način pisati. Na ovako važna pitanja odgovorit će po svoj prilici „diplomirani jezikoslovci“ per extensum — mi bi samo naše mnenje izrekli, da se u svakoj sgodi po načinu najnaobraženijeg naroda franceskog, služimo jednostavnim nazivom „Gospodin“ — (Monsieur).

* Najkrasnija bašta na čitavoj zemlji jest „Central Park“ u Novom Yorku u Americi. Godine 1858 počeo se ga rediti na polju od 850 ralih, a potrošena glavnica do danas proždre svaki dan 1800 dolarah kamatah.